

# Παγκόσμιος Οίκονομία

## ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΛΕΜΩΝ ΧΩΡΩΝ

Κατωτέρω παραθέτομεν τὰ ληφθέντα ὑπὸ τῶν διαφόρων χωρῶν μέτρα πρὸς κάλυψιν τῶν πολεμικῶν τῶν δαπανῶν.

### Α) ΓΕΡΜΑΝΙΑ

#### ΛΗΦΘΕΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΙΝΑΡΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

##### 1. Νομισματικὴ κυκλοφορία.

Κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ἡ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως εἶχε κατευθυνθῇ ἀπὸ τὴν πεπλανημένην σκέψιν ὅτι ἡ δημιουργία ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ κράτους μέσων πληρωμῶν διὰ τῆς ἐκδόσεως τραπεζογραμμάτων ἐπ' ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ θέτει εἰς λειτουργίαν ἓν κύκλωμα κεφαλαίων, τὰ ὅποια ἐκ τοῦ κράτους κατευθύνονται εἰς τοὺς πολίτας καὶ ἐκ τῶν πολιτῶν ἐπανέρχονται εἰς τὸ κράτος. Διότι τὸ κράτος πληρώνει διὰ τῶν ἐκδιδομένων νέων τραπεζογραμμάτων τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς ὑπηρεσίας τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην, τὰ διὰ τῶν πληρωμῶν δὲ τούτων διοχετευόμενα εἰς ἰδιωτικὰς οἰκονομίας ποσὰ ἐπανέρχονται εἰς τὸ Κράτος διὰ τῆς καταβολῆς τῶν φόρων ἢ διὰ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὰ ἐκδιδόμενα κρατικὰ δάνεια. Οὕτω, ἐπιτυγχάνεται μία χρηματοδότησις τοῦ πολέμου, ἣτις ἀπεδόθη προσφυῶς διὰ τῆς φράσεως «ὁ πόλεμος τροφοδοτεῖ τὸν πόλεμον».

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ δημοσιονομικὴ διοίκησις τῆς Ἐθνικοσοσιαλιστικῆς Γερμανίας προῆλθεν εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἀποφύγῃ συστηματικῶς τὴν ὑπερβολικὴν χρησιμοποίησιν τοῦ πληθωρισμοῦ κατὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ παρόντος πολέμου. Εἰς λόγον τοῦ ἐκφωνηθέντος τὸ παρελθὸν ἔτος κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν ἐγκαινίων τῆς φθινοπωρινῆς ἐμποροπανηγύρεως τῆς Βιέννης ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τοῦ Ράιχ Δρ. Φούνκ διεδήλωσε τὴν στερρὰν θέλησιν τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως «ὅπως μὴ ἐπαναλάβῃ σήμερον τὰς κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον ἐφαρμοσθείσας ὑπὸ τῆς Γερμανίας πληθωριστικὰς μεθόδους χρηματοδοτήσεως». Πράγματι δὲ μέχρι τοῦδε ἡ ὑπὸ τῆς Γερμανίας χρῆσις τοῦ πληθωρισμοῦ ἦτο μεμετρημένη. Εἰς τοῦτον ἐγένετο προσφυγὴ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ πολέμου, ὅποτε εἰς κάθε χώραν καθίσταται ἀναπόφευκτος ἡ αὔξισις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν τῆς ἐπιστρατεύσεως καὶ τῶν πρώτων πολεμικῶν ἐξόδων. Εἰς τὴν Γερμανίαν ὁμως κατορθώθη, ὥς τονίζουν οἱ Γερμανοὶ εἰδικοί, νὰ συγκρατηθῇ εἰς στενὰ σχετικῶς ὅρια ἡ κατὰ τὴν μεταβατικὴν ταύτην περίοδον ἀπαραίτητος καθισταμένη αὔξισις τῶν μέσων πληρωμῆς. Οὕτω, ἡ συμβολὴ τοῦ βραχυπροθέσμου δανεισμοῦ ὑπὸ τὴν μορφήν πιστώσεων τῆς Ράιχσμαπκ καὶ ἀντιστοίχου αὐξήσεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, εἰς τὴν κάλυψιν τῶν πολεμικῶν ἐξόδων, ἀνῆλθε κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνα Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον εἰς 1 δισεκατομμύριον μάρκα.

Ὁ κατὰ τὴν πρώτην πολεμικὴν περίοδον ἐφαρμοσθεὶς νομισματικὸς καὶ πιστωτικὸς πληθωρισμὸς ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς εἰς τὸ παρελθὸν ἐφαρμοσθείσης πιστωτικῆς πολιτικῆς πρὸς χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος καταπολεμήσεως τῆς ἀνεργίας καὶ συμπληρώσεως τῶν ἐξοπλισμῶν τοῦ Ράιχ. Ὁ πληθωρισμὸς ὅμως τοῦ ὁποίου ἐγένετο χρῆσις κατὰ τοὺς πρώτους πολεμικοὺς μῆνας, ἔλαβε τὴν μορφήν διευρύνσεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ αὐξήσεως τῶν λογαριασμῶν τῆς Ράιχσμπανκ καθὼς καὶ διευρύνσεως τῶν ἰσολογισμῶν τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων.

Τὸ σύνολον τῶν τοποθετήσεων τῆς Ράιχσμπανκ ἐξελιχθῆ ἀπὸ 8,5 δισεκ. μάρκα τὸν Ἰούλιον τοῦ 1939 εἰς 10,1 δισεκ. κατὰ τὸ τέλος Σεπτεμβρίου, καὶ 13,1 δισεκ. μάρκα κατὰ τὸ τέλος Ὀκτωβρίου 1940. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς αὐξήσεως ταύτης ὀφείλεται εἰς τὴν διόγκωσιν τῶν λογαριασμῶν συναλλαγματικῶν, ἐπιταγῶν καὶ συναλλαγματικῶν τοῦ δημοσίου, ἰδίᾳ δὲ συναλλαγματικῶν τοῦ Ράιχ. Σημαντικαὶ ἐπίσης εἶναι αἱ ὑπὸ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς βάσει τοῦ νόμου τῆς 15 Ἰουνίου 1939, τεθεῖσαι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ράιχ βιομηχανικαὶ πιστώσεις, τὸ σύνολον τῶν ὁποίων ἀνήρχετο ἐν ἀρχῇ τοῦ Ἰανουαρίου 1940 εἰς 1,5 δισεκ. μάρκα. Διὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν χρηματικῶν τούτων διευκολύνσεων τοῦ γερμανικοῦ δημοσίου ὑπὸ τῆς Ράιχσμπανκ, ἐπετράπη εἰς ταύτην βάσει τοῦ ἀνωτέρω ἀναφερθέντος νόμου καὶ τοῦ διατάγματος τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1939, ἡ ἔκδοσις ἀντιστοίχων ποσοτήτων τραπεζογραμματίων, τῶν ὁποίων ἡ κυκλοφορία ἠυξήθη οὕτω σημαντικῶς. Οὕτω ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἀπὸ 9,1 δισεκ. μάρκα κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1931 ἀνῆλθε εἰς 11 κατὰ Σεπτέμβριον καὶ εἰς 12,9 δισεκ. μάρκα κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1940. Ἡ αὐξήσις αὕτη τῶν τραπεζογραμματίων τῆς Ράιχσμπανκ ὠδήγησεν εἰς σημαντικὴν αὐξήσιν καὶ τοῦ λογιστικοῦ χρήματος τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἀπορρόφησιν ὑπ' αὐτῶν ἱκανῶν ποσοτήτων κρατικῶν συναλλαγματικῶν.

## 2. Δάνεια.

Ἐκτὸς τῆς ἐφαρμογῆς μεμετρημένου πληθωρισμοῦ ἐγένετο περιορισμένη ἀλλ' εἰς μεγαλύτερον μέτρον προσφυγὴ εἰς τὴν γερμανικὴν χρηματαγοράν, διὰ τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Ράιχ βραχυπροθέσμων καὶ μεσοπροθέσμων δανείων. Οὕτω τὸ δημόσιον χρέος τῆς Γερμανίας τὸ ὁποῖον τὴν 31 Μαρτίου 1939 συνεποσοῦτο εἰς 30,7 δισεκ. μάρκα, ἀνῆλθε τὴν 30 Σεπτεμβρίου εἰς 15,5 δισεκ. διὰ νὰ φθάσῃ κατὰ τὸ τέλος Ὀκτωβρίου εἰς 37,2 δισεκ. κατὰ τὸ τέλος Νοεμβρίου εἰς 39,2 δισεκ. κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1939 εἰς 41 δισεκ. μάρκων. Ἡ αὐξήσις αὕτη τοῦ χρέους τοῦ Ράιχ ὀφείλεται κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῆς μέρος εἰς αὐξήσιν τοῦ βραχυπροθέσμου χρέους.

Κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν μακροπροθέσμων καὶ μεσοπροθέσμων αὐτῆς δανείων ἡ γερμανικὴ κυθέρνησις ἀπέφυγε νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν ἐλευθέραν ἀγοράν κεφαλαίων, διὰ νὰ παραμείνῃ αὕτη ἀδέσμευτος πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν σπουδαιοτέρων, ἀπὸ ἀπόψεως πολεμικῆς οἰκονομίας, ἀναγκῶν ἐπενδύσεως τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Οὕτω τὸ Κράτος ἐστράφη διὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀνάγκας εἰς τὰ ταμειυτήρια καὶ τοὺς ἀσφαλιστικούς ὀργανισμούς, τοποθετήσαν εἰς αὐτοὺς τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐκδοθέντων τίτλων. Ἀξιοσημείωτος εἶναι διὰ τὴν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τοῦ Ράιχ

κατὰ τὸν παρόντα πόλεμον δανειακὴν πολιτικὴν καὶ ἡ διὰ τοῦ διατάγμα-  
τος τῆς 22 Ὀκτωβρίου 1939 ἐπελθοῦσα διακοπὴ τῆς χρηματοδοτήσεως  
τῶν κρατικῶν δαπανῶν ὑπὸ τὸν τύπον ἐκδόσεως φορολογικῶν γραμμα-  
τίων. Ὅπως εἶχε δηλώσει κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ πολέμου ὁ Ὑπουργὸς  
τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Ράιχ Ράινχαρτ, ἡ μέθοδος χρηματοδοτήσεως τῇ  
βοηθείᾳ τῶν φορολογικῶν γραμματίων δὲν θὰ ὤφειλε νὰ διατηρηθῇ διὰ  
τὴν περίπτωσιν μακρᾶς διαρκείας τοῦ πολέμου, ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀντι-  
κατασταθῇ δι' ἄλλων μέσων καλύψεως τῶν κρατικῶν δαπανῶν.

### 3. Φορολογία.

Παραλλήλως πρὸς τοὺς δύο ἀνωτέρω τρόπους χρηματοδοτήσεως τοῦ  
πολέμου ἡ Γερμανία προσέφυγε καὶ εἰς τὴν φορολογίαν. Δέον νὰ ση-  
μειωθῇ ὅτι ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ τοῦ Ράιχ ἤδη πολὺ πρὸ τοῦ πολέμου  
ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐνάρξεως τῶν τεραστίων ἐξοπλισμῶν ἦτο πολεμικὴ.  
Ἡ ἔκρηξις τοῦ πολέμου δὲν ἐπέβαλε ἄλλο ἢ ἀπλὴν ἔντασιν τῆς πολιτικῆς  
ταύτης. Αἱ ἀποδόσεις τῶν φόρων τοῦ Ράιχ ἀνέρχονται κατὰ τὸ 1932 - 33  
εἰς 6,6 κατὰ τὸ 1938 - 39 εἰς 17,7 δισεκ. μάρκα. Διὰ τὸ 1939 - 40 τὸ προϊόν  
τῶν φόρων τούτων ὑπελογίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ράινχαρντ εἰς 24 δισεκ.  
μάρκα.

Παρὰ τὴν ἔντονον φορολογικὴν ἐπιθάρυνσιν ἡ Γερμανία εἰσήγαγε  
διὰ τοῦ νόμου περὶ πολεμικῆς οἰκονομίας τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1939 τοὺς  
ἐξῆς πολεμικοὺς φόρους.

Πρῶτον κατὰ 50 % ἐπαύξουν τὸν φόρου τοῦ εἰσοδήματος. Τῆς  
ἐπαυξήσεως ταύτης ἐξηρέθησαν οἱ ὑποβαλλόμενοι εἰς τὴν φορολογίαν  
ἀλλὰ πραγματοποιοῦντες εἰσόδημα κατώτερον τῶν 2.400 P. M. ἑτησίως,  
ὥς καὶ ἐκ τῶν ὑποκειμένων εἰς τὸν φόρον ἀμοιβῶν ἐκ μισθωτῶν ὑπηρε-  
σιῶν ἀπολαύοντες μηνιαίου μισθοῦ μὴ ὑπερβαίνοντος τὰ 234 μάρκα. Ἀνε-  
ξαρτήτως ὅμως τῶν ἀνωτέρω ἐξαιρέσεων, λόγῳ τῆς διαμορφώσεως σήμε-  
ρον ἐν Γερμανίᾳ τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν ἐπὶ τῆς φορολογίας τοῦ  
εἰσοδήματος, ὁ νέος φόρος θίγει γενικῶς, εἰς μικρὸν βαθμὸν τοὺς μέσους  
εἰσοδηματίας. Ἐξ ἑτέρου ὅμως, ὑπὸ τοῦ νομοθέτου ἐλήφθη πρόνοια ὥστε  
καὶ ἡ ἐπιθάρυνσις τῶν μεγάλων εἰσοδηματιῶν νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικὴ,  
θεσπισθέντος εἰς τὸ ἀνωτέρω διάταγμα ὅτι ὁ δι' αὐτοῦ εἰσαγόμενος πολε-  
μικὸς φόρος δὲν πρέπει ν' ἀπορροφᾷ ποσοστὸν μεγαλύτερον τῶν 15 %  
τοῦ εἰσοδήματος καὶ ὅτι ἡ συνολικὴ ἐπιθάρυνσις ἐκ τοῦ φόρου τοῦ εἰσο-  
δήματος καὶ ἐκ τοῦ προσθέτου πολεμικοῦ φόρου δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ  
τὰ 65 % τοῦ εἰσοδήματος.

Δεύτερον. Πρόσθετον ποσοστὸν ἐπὶ τῶν φόρων καταναλώσεως  
καπνοῦ καὶ ζύθου, ἀνερχόμενον εἰς 20 % ἐπὶ τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλή-  
σεως τῶν εἰδῶν τούτων καὶ πρόσθετον ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ φόρου κατανα-  
λώσεως τοῦ ἀφρώδους οἴνου καθορισθέν εἰς 0,50 P. M. μέχρι 1 P. M. κατὰ  
φιάλην (ἀναλόγως τῆς ποιότητος). Ὅμοίως ἐπεβλήθη αὔξησις 100 P. M.  
κατὰ ἑκατόλιτρον τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ οἶνοπνεύματος.

Τρίτον. Πολεμικὴ εἰσφορὰ τῶν χωρῶν καὶ τῶν κοινοτήτων πρὸς  
τὸν σκοπὸν τῆς μειώσεως τῶν ἐξόδων τῶν ὀργανισμῶν τούτων χάριν τῆς  
ἐξευρέσεως πόρων διὰ πολεμικοὺς σκοπούς. Ἡ εἰσφορὰ ὅμως αὕτη δὲν  
δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς νέος φόρος.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀνασκοπήσεως προκύπτουν τὰ ἑξῆς:

Ἡ χρηματοδότησις τοῦ νῦν πολέμου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ παγκοσμίου πολέμου ἐβασίσθη ἐπὶ τῆς φορολογίας ἐνῶ ἡ προσφυγὴ εἰς τὸν δανεισμόν ὑπῆρξε σχετικῶς μικρὰ ἀκόμη δὲ μικροτέρα ἢ το ἡ χρησιμοποίησις πληθωρισμοῦ. Πρὸς τούτοις δεόν νὰ σημειωθῇ ὅτι κατεβλήθη ἀποτελεσματικὴ προσπάθεια περικοπῆς τῶν πολιτικῶν δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

## B) ΑΓΓΛΙΑ

### 1. Φορολογία.

α) Αὐξήσις ποσοστῶν γνωστῶν ἤδη φόρων. Ἡ φορολογικὴ προσπάθεια τῆς Ἀγγλίας ἐξεδηλώθη διὰ σημαντικῶν καὶ ἀλλεπαλλήλων αὐξήσεων τοῦ φόρου εἰσοδήματος (income tax). Ἐπὶ πλεόν ἐμειώθη τὸ ποσοστὸν βάσεως εἰς τρόπον ὥστε περισσότερα εἰσοδήματα ὑπῆχθησαν ὑπὸ φορολογίαν. Τέλος ἐμειώθησαν αἱ περιπτώσεις ἀπαλλαγῶν ἀπὸ τὸν φόρον.

Αὐξάνονται ἐπίσης σημαντικῶς ἕτεροι ἄμεσοι φόροι, ὡς ὁ φόρος τοῦ ὑπερεισοδήματος (surtax) ἡ φορολογία ἐπὶ τῆς ἀκινήτου ιδιοκτησίας, ἡ φορολογία ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων.

Οἱ ἔμμεσοι φόροι, ὑφίστανται ἐπίσης σημαντικὰς αὐξήσεις: Οὕτω αὐξάνονται οἱ δασμοὶ ἐπὶ τῶν οἶνοπνευματῶν ποτῶν, τοῦ καπνοῦ - καὶ παρὰ πλείστας ἀντιρρήσεις - τῆς ζακχάρεως.

β) Εἰσαγωγῶν νέων φόρων. Κατὰ τὰς δύο πολεμικὰς χρήσεις νέοι φόροι εἰσῆχθησαν κυρίως εἰπεῖν δύο:

Ὁ excess profits tax ἦτοι ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ἐκτάκτων κερδῶν, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν τελευταίαν ἐξέλιξιν καὶ συγχώνευσιν δύο διαφορετικῶν ἀναγκαστικῶν εἰσφορῶν τοῦ National Defence Contribution καὶ τὸν Armaments profits Duty αἵτινες κατεβάλλοντο παρ' ὠρισμένων ἰδιαιτέρως ἐκ τῆς πολεμικῆς παρασκευῆς ὠφελουμένων ἐπιχειρήσεων.

Τὸ ποσοστὸν τοῦ φόρου τούτου ἀνέρχεται εἰς 60 % τῶν πραγματοποιηθέντων ἐπὶ πλεόν τῆς προπολεμικῆς περιόδου κερδῶν. Πρὸς ἐξεύρεσιν τούτων, ὁ νόμος καθορίζει τὸν τρόπον τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ μέσου ὁρου τῶν προπολεμικῶν (ὡς βάσις λαμβάνεται τὸ 1935) κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὁ δεύτερος νέος φόρος ἐτέθη ὅλως προσφάτως καλεῖται «Purchase tax» ἡ φόρος ἐπὶ τῆς συναλλαγῆς. Καταβάλλεται κατὰ πᾶσαν συναλλαγὴν χονδρικῆς πωλήσεως. Καὶ πρῶτον μὲν τοῦ φόρου τούτου ἐξαιροῦνται ὠρισμένα εἶδη πρώτης ἀνάγκης ὡς τρόφιμα κλπ. Τὰ ἐναπομένοντα εἶδη κατατάσσονται εἰς δύο κατηγορίας: εἰς τὰ εἶδη πολυτελείας, ὅπου ὁ φόρος ἀνέρχεται εἰς τὸ 1/3 τῆς τιμῆς χονδρικῆς πωλήσεως καὶ εἰς τὸ ὑπόλοιπον ὅπου τὸ ποσοστὸν τοῦ φόρου εἶναι μόνον τὸ 1/6 τῆς τιμῆς χονδρικῆς πωλήσεως.

Αὕτη εἶναι ἐν συνόψει ἡ φορολογικὴ προσπάθεια τῆς Ἀγγλίας, ἥτις εἶναι ἀξιολογωτάτη. Παρ' ὅλον τοῦτο ὁ Ἀγγλος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ἐδήλωσε εἰς πρόσφατον λόγον του ὅτι ἡ φορολογία θ' ἀποφέρῃ «ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεως τῶν συνολικῶν δαπανῶν» (less than half of the total expenditure).

Ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ σύνολον τῶν προϋπολογιζομένων πολεμικῶν δαπανῶν εἶναι 3.500 ἐκ. ἡ φορολογικὴ προσπάθεια δὲν πρόκειται νὰ καλύψῃ ἐν συνόλῳ πλέον τῶν 1.300 ἐκ.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο δέον νὰ παρατηρηθῇ ὅτι πάντες συμφωνοῦν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅτι ὁρθὸν θὰ ᾖτο νὰ καλυφθῇ διὰ φόρων τὸ  $\frac{1}{2}$  τοῦλάχιστον τοῦ πολεμικοῦ προϋπολογισμοῦ ἥτοι ν' αὐξηθῇ ἡ ὑπάρχουσα φορολογία κατὰ 400 περίπου ἐκ. Ἡ διαφωνία ἔγκειται εἰς τὸν τρόπον τῆς αὐξήσεως. Οἱ μὲν συντηρητικοὶ διαβλέπουν δυνατότητας περαιτέρω αὐξήσεως τῶν ἐμμέσων φόρων ὡς καὶ τῶν τελῶν (γραμματοσήμων, τηλεφωνικῶν κλπ.) προβάλλουν δὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι περαιτέρω φόροι ἐπὶ τῆς καταναλώσεως εἰδῶν μὴ πρώτης ἀνάγκης θὰ ἀγάγουν εἰς μείωσιν ἐσόδων καθ' ὅσον θὰ παρεμποδίσουν ὀλοσχερῶς τὴν κατανάλωσιν.

Ἀντιθέτως οἱ ἐργατικοὶ ζητοῦν:

α) τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ excess profit tax εἰς τρόπον ὥστε ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ πολέμου ἔκτακτα κέρδη νὰ περιέλθουν εἰς τὸ κράτος.

β) τὴν ἐπέκτασιν τοῦ E.P.T. ἐπὶ παντὸς ἡϋξημένου ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν περίοδον εἰσοδήματος ἔστω καὶ ἂν τοῦτο δὲν προέρχεται ἀπὸ κέρδη ἐπιχειρήσεων.

Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην πρότασιν προστίθεται ὅτι πρὸς παράκαμψιν ἀντιδράσεων, τὰ οὕτως περιελευσόμενα εἰς τὸ κράτος ποσά, θὰ ᾖτο δυνατόν νὰ θεωρηθοῦν ὡς δανεισθέντα εἰς αὐτὸ καὶ ν' ἀποδοθοῦν μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου.

Τέλος ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν παρατάξεων ζητεῖται ἡ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ φόρου τῆς καθαρᾶς προσόδου μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ μὲν ἐργατικοὶ θέλουν τὴν ἐπιθάρυνσιν τῶν κλιμακίων κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ παραμῆνῃ οὐσιαστικῶς τίποτε ὑπεράνω τῶν λιρῶν ἀγγλ. 2.000 εἰσοδήματος οἱ δὲ συντηρητικοὶ τὴν μείωσιν τῆς βάσεως καὶ τὴν ἐντεῦθεν περίληψιν εἰς τὸν φόρον ὅλων ἀνεξαίρετως τῶν εἰσοδημάτων καὶ αὐτῶν τῶν ἐργατικῶν.

Ἐπιβολὴ φόρου ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου προετάθη ἐπίσης ἀλλὰ δὲν συνεζητήθη σοβαρῶς. Ἀντιθέτως ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ παρελθόντος προϋπολογισμοῦ ἀνέφερεν ὅτι ἀντιμετωπίζει τὴν ἐπιβολὴν φόρου ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου ἐλάχιστου ποσοστοῦ ( $\frac{1}{2}$  %) σκοποῦντος τὴν ἀποφυγὴν τῆς ὑπερεκτιμήσεως τῆς προπολεμικῆς ἀξίας τῶν περιουσιῶν μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου.

Τέλος προετάθη ἐπίσης, ἀλλὰ δὲν συνεζητήθη ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων ἡ μεταβολὴ τῆς βάσεως τοῦ φόρου τῆς καθαρᾶς προσόδου μὲ σκοπὸν ὅχι τὸν καθορισμὸν τοῦ ποσοστοῦ φορολογικῆς ἀπολήψεως ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου, ἀλλὰ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀναγκαιοῦντος διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς οἰκογενείας καὶ τὴν ἀπόληψιν ὀλοκλήρου τοῦ ὑπολοίπου. Ὡς ἤδη ἐλέχθη καὶ ἡ πρότασις αὕτη δὲν συνεζητήθη εἰσέτι.

## 2. Δάνεια.

Πρὸς κάλυψιν τοῦ ἀνωτέρω ἀναφερθέντος ἐλλείμματος ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις κατέφυγε εἰς τὸν δανεισμὸν.

Ἐπὶ τῆς δανειακῆς πολιτικῆς τῆς Ἀγγλίας δύνανται νὰ παρατηρηθοῦν τὰ ἀκόλουθα:

α) ὅτι αὕτη εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ἕν ἔτος πρὸ τοῦ πολέμου (ὅτε ἐξεδόθη τὸ πρῶτον Defence Loan) καὶ ὅτι συνεπῶς σημαντικὰ ποσὰ εὐρίσκοντο ἤδη εἰς χεῖρας τοῦ θησαυροφυλακίου ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου ἢ εἶχον ἤδη χρησιμοποιηθῇ διὰ πολεμικὰς δαπάνας.

β) ὅτι μόνον τὸ κυμαινόμενον χρέος (floating Debt) ἀνήρχετο τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1939 εἰς λίρας Ἀγγλίας 1.469.885.000 ἐκ τῶν ὁποίων 484.300.000 ἀντιπροσωπεύουν τὴν αὐξήσιν τούτου ἐντὸς τοῦ 1939.

Τὰ γραμμάτια ταῦτα Δημοσίου (ἅτινα ἐπίσης κατατάσσονται εἰς πλείστας κατηγορίας) εἶναι ἄσχετα πρὸς τὸ equalites exchange ἀντιπροσωπεύουν δὲ καθαρῶς δημόσιον δανεισμόν.

Ἡ δανειακὴ πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου ἠκολούθησεν ὠρισμένας βασικὰς ἀρχάς:

α) Πρὶν ἢ τὸ θησαυροφυλάκιον προθῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν κυρίως πολεμικῶν δανείων δι' ὧν θὰ ἐ χρηματοδοτεῖτο ὁ πόλεμος καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν κατ' ἀνάγκην σημαντικὸν ποσὸν καὶ μακροπρόθεσμα, ἐπεχειρήθη σειρὰ ὁλόκληρος χρηματοχειρισμῶν ἀποσκοπούντων εἰς τὴν ἐντελῆ προπαρασκευὴν τῆς Ἀγγλικῆς χρηματαγορᾶς διὰ τὴν ὁμαλὴν ἀπορρόφησιν τῶν δανείων τούτων.

β) Ὡσαύτως τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἀναχωροῦν ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι πᾶσαι αἱ ἀποταμιεύσεις τῆς χώρας δεόν κατὰ τὸ δυνατόν νὰ διατεθοῦν ὑπὲρ τοῦ πολεμικοῦ ἀγῶνος, ἐφρόντισεν νὰ ἐκδώσῃ ποικίλους τύπους δανείων ἀνταποκρινομένους ἐκάστοτε πρὸς τὴν εἰδικὴν μορφήν τῆς ἀποταμιεύσεως τῆς ὁποίας τὴν ἐπένδυσιν εἰς πολεμικὰ δάνεια ἐπεδίωκεν.

#### α) Προπαρασκευὴ τῆς χρηματαγορᾶς.

Αὕτη δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι συνετελέσθη:

1) Διὰ τῆς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ πολέμου μειώσεως τοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου κατὰ 2%.

2) Διὰ τῆς ἐκδόσεως σημαντικῆς ποσότητος γραμματίων τοῦ δημοσίου (treasury bills) ὑπεράνω τοῦ κεκανονισμένου ποσοῦ.

3) Διὰ τῆς ἐκδόσεως ποικίλων τύπων βραχυπροθέσμων δανείων τριμήνου λήξεως τῶν ὁποίων αἱ ὁμολογίαι ἐγένοντο κατόπιν δεκταὶ πρὸς ἐγγραφὴν εἰς τὰ μεγάλα πολεμικὰ δάνεια.

Χαρακτηριστικὸν τῆς τακτικῆς, μεθ' ἧς τὸ ἀγγλικὸν θησαυροφυλάκιον προέβη εἰς τὴν τοιαύτην προπαρασκευὴν τῆς ἀγορᾶς εἶναι ὅτι τὰ πλείστα τῶν προπαρασκευαστικῶν τούτων δανείων ἐξεδόθησαν «On Tap» δηλονότι ἄνευ καθορισμοῦ συνολικοῦ ποσοῦ τοῦ δανείου καὶ μὲ ἀόριστον χρόνον ἐγγραφῆς οὕτινος ἢ λήξης ἐναπόκειτο εἰς ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἐπιμελοῦς προπαρασκευῆς ὑπῆρξεν ἡ ὁλοκληρωτικὴ ἀπορρόφησις τοῦ «War Loan» ὑπὸ ὄρους (3%) οἷτινες δὲν χαρακτηρίζονται ὡς βαρεῖς διὰ τὸ ἀγγλικὸν θησαυροφυλάκιον.

#### β) Μορφαὶ τῶν δανείων καὶ εἰδίκευσις τούτων.

Ὡς ἤδη ἐλέχθη τὸ ἀγγλικὸν θησαυροφυλάκιον ἀπέβλεψε εἰς τὴν χρησιμοποίησιν πάσης δυνατῆς ἀποταμιεύσεως. Οὕτως:

1) Ἐζήτησεν δάνεια ἄτοκα ἀνελθόντα εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέμου εἰς ποσὰ σχετικῶς σημαντικά.

2) Ἐξέδωκε τὰ «Saving Certificates» εἰς διαφόρους σειρὰς μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ὁμολογίαι 5 λιρῶν καὶ πολλαπλασίων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπενδύσεως τῶν μικρῶν ἀποταμιεύσεων. Τέλος

3) Ἐξέδωκε τὰ κυρίως «War Loans» τὴν 9 Μαρτίου 1940 300 ἐκ. πρὸς 3% εἰς τὸ ἄρτιον (χρόνος λήξεως 1955-1959). Τοῦτο προσφέρεται εἰς τίτλους 100 λιρῶν καὶ πολλαπλασίων. Ὁ τόκος τῶν 3% συγκρινόμενος πρὸς τὸ 5% τῶν «War Loans» τοῦ προηγουμένου πολέμου δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐπωφελὴς διὰ τὴν Κυθέρνησιν. Ἡ δὲ εὐμενὴς ὑποδοχὴ τοῦ δανείου τούτου εἰς τὴν ἀγγλικὴν χρηματαγορὰν ἐπιτρέπει τὴν βási-μον ἐλπίδα ὅτι καὶ τὰ προσεχῆ δάνεια τοῦ δημοσίου θὰ εἶναι ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἴσως δὲ καὶ εὐμενεστέρους ὅρους (π.χ. μακροτέρας προθεσμίας λήξεως).

Αἱ ἐπικρίσεις τοῦ δανείου αἵτινες ἐκφέρονται εἰς τοὺς ἀγγλικούς χρηματιστικούς κύκλους εἶναι:

α) Ὅτι τὸ ποσὸν δὲν εἶναι ἐπαρκὲς εἰ μὴ διὰ νὰ καλύψῃ τὸ ἔλλειμμα ἑνὸς 3μήνου. Τοῦτο δὲ σημαίνει ὅτι τὸ δημόσιον θ' ἀναγκασθῇ νὰ προσφύγῃ πολλάκις εἰς δανεισμόν.

β) Ἡ ἐπισήμως ἀναγνωρισθεῖσα εὐχέρεια τοῦ βραχυπροθέσμου δανεισμοῦ παρὰ Τραπεζῆς διὰ τὴν ἐγγραφὴν εἰς τὸ δάνειον ἐπικρίνεται ὡσαύτως σφοδρῶς ὡς ἐμμέσως ὁδηγοῦσα εἰς τὸν πληθωρισμόν.

---